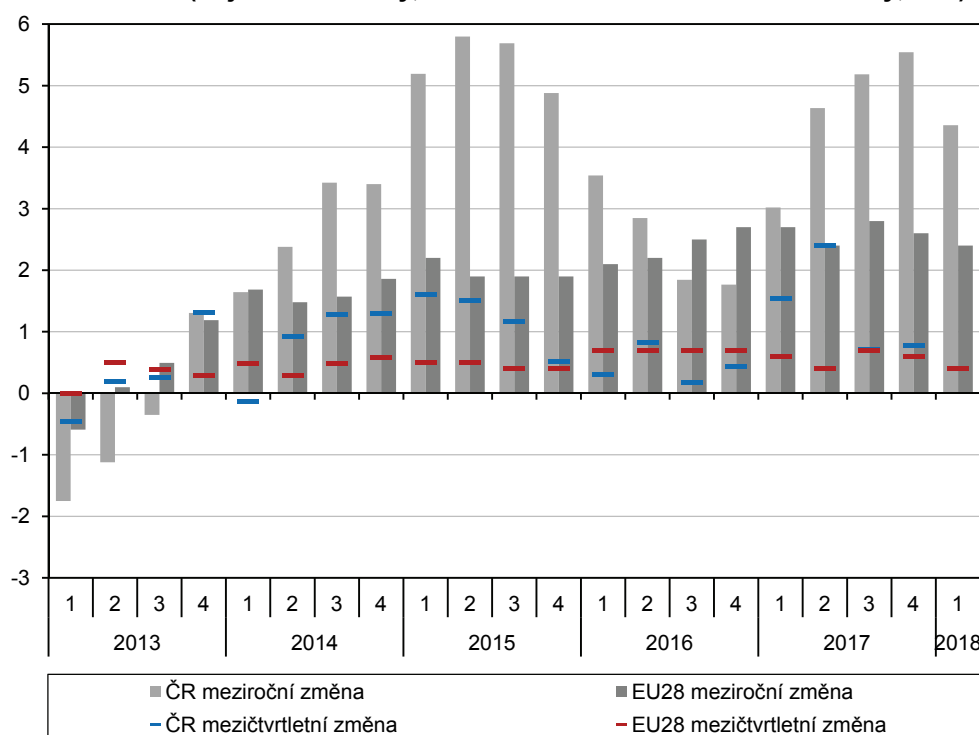

2. Souhrnná výkonnost

Meziroční tempo růstu HDP po výrazném 2. pololetí 2017 zpomalilo.

Hrubý domácí produkt (HDP) v 1. čtvrtletí meziočnně reálně vzrostl o 4,4 %¹. Vysoká meziočnní dynamika druhé poloviny loňského roku se tak neudržela. Vloni meziočnní růst překonal 5% hranici díky součinnosti všech složek HDP. V 1. čtvrtletí roku 2018 však znatelně oslabila zahraniční poptávka (naopak růst domácí spotřeby byl do jisté míry saturován dovozem). Ačkoli dlouhodobá role spotřeby opět posílila, dominantním růstovým faktorem se staly investiční výdaje. Oslabila i mezičtvrtletní dynamika a HDP se oproti 4. čtvrtletí 2017 zvýšil o 0,4 %. I v tomto případě k růstu přispívala domácí poptávka a zahraniční jej tlumila. Hrubá přidaná hodnota (HPH) meziočnně vzrostla o 4,5 %, mezičtvrtletně o 0,7 % (výrazný rozdíl mezi dynamikou HDP a HPH byl způsoben mezičtvrtletně nižším výběrem spotřební daně z tabákových výrobků). Růst HPH byl výrazně podpořen zpracovatelským průmyslem, zvýšená domácí poptávka se však projevila na příspěvku odvětví služeb, který tvořil více než polovinu celkového meziočnního přírůstku HPH.

Graf č. 1 HDP (objemové indexy, očištěno o sezónní a kalendářní vlivy, v %)

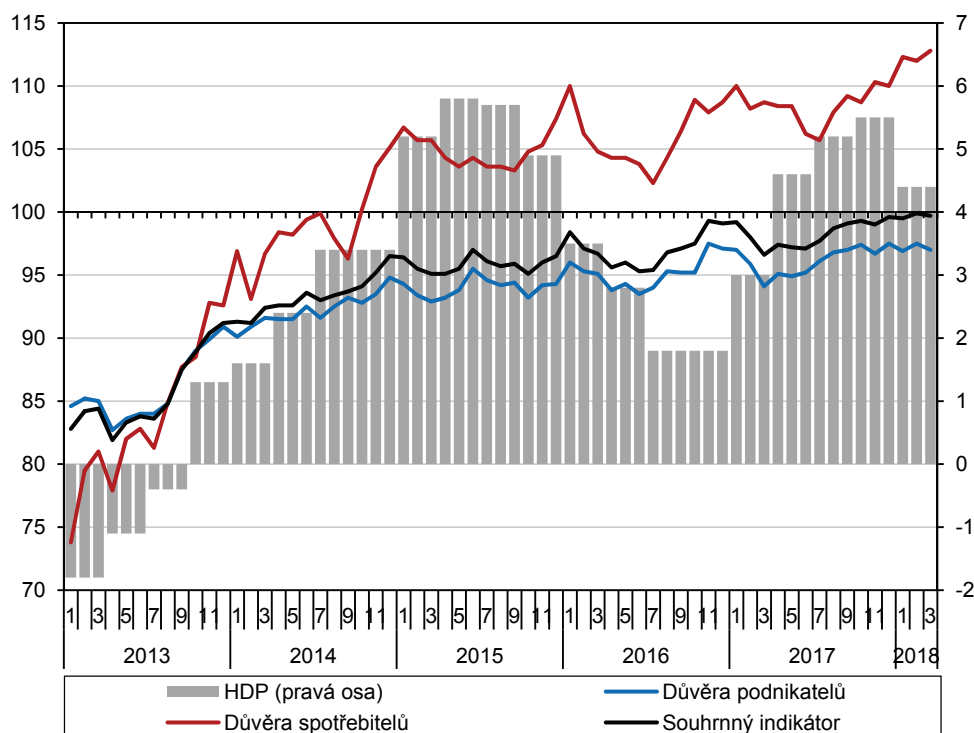
Zdroj: ČSÚ, Eurostat

Meziočnní dynamika růstu HDP v EU mírně zpomalila.

Meziočnní růst HDP v Evropské unii v 1. čtvrtletí dosáhl 2,4 %² a oproti 2. pololetí loňského roku mírně zpomalil. Mezičtvrtletní dynamika dosáhla 0,4 %, stejně jako v ČR. Podle dostupných údajů nejrychleji rostl HDP v Lotyšsku (5,1 %), Polsku (5,0 %) a Slovinsku (5,0 %). Meziočnní pokles o 0,5 % nastal v Dánsku (první pokles v zemi EU od konce roku 2016). Jen mírně rostl HDP ve Velké Británii (1,2 %, tempo zpomalovalo od začátku roku 2017) a Itálii (1,4 %). Ekonomikám našich nejbližších obchodních partnerů se rovněž dařilo. Kromě výše uvedeného Polsko si solidní růst udrželo Slovensko (3,6 %), meziočnní dynamika však zpomalila v Německu (2,3 %, především pod vlivem mírnějšího růstu domácí spotřeby).

¹ Vývoj HDP, hrubé přidané hodnoty a jejich složek je vyjádřen prostřednictvím objemových indexů (tj. očištěn o vliv cen) a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy. Údaje byly zveřejněny 1. 6. 2018 a zrevidované údaje budou publikovány 29. 6. 2018.

² Nedostupná data za Irsko a Lucembursko. Data za Slovensko nejsou očištěna o kalendářní vlivy.

Graf č. 2 HDP (objemové indexy, očištěno o sezónní a kalendářní vlivy, meziročně v %, pravá osa) a indikátory důvěry (2005 = 100, levá osa)

Zdroj: ČSÚ

Spotřeba domácností vzrostla o 4,1 %.

Výdaje na konečnou spotřebu se v 1. čtvrtletí meziročně zvýšily o 4,0 % (mezičtvrtletní přírůstek dosáhl 1,0 %). Spotřeba domácností meziročně vzrostla o 4,1 %, tempo výdajů vládních institucí zrychlilo na 3,6 % (nejvyšší hodnota od konce roku 2003, především díky mezičtvrtletnímu nárůstu o 1,4 %, který navázal na zrychlení v závěru minulého roku). Výdaje vládních institucí byly totiž zčásti ovlivněny dočerpáváním prostředků z evropských fondů v polovině programového období. Výsledný příspěvek spotřeby domácností k meziročnímu růstu HDP činil 1,4 p. b.³, u vládních institucí dosáhl 0,7 p. b. (nejvyšší hodnota od 4. čtvrtletí 2003). Rozdíl mezi příspěvky po vyloučení dovozu pro konečné užití a před vyloučením poukazuje na pokračující saturaci části domácí spotřeby dovozem. Domácnosti své výdaje soustředily více na předměty dlouhodobé spotřeby (meziroční nárůst 6,3 %⁴) a služby (3,1 %). Růst výdajů na předměty střednědobé a krátkodobé spotřeby zpomalil, stále se však udržuje na relativně vysokých hodnotách (3,6 % a 3,9 %).

Výdaje na mzdy a platy se díky mírné inflaci reálně navýšily nejvíce v historii sledování.

Celková výše výdajů na mzdy a platy v 1. čtvrtletí meziročně vzrostla o 10,4 % (nejvíce od 1. čtvrtletí 2008). Reálně se výdaje na mzdy a platy zvýšily o 7,9 %⁵, což je nejvíce za celou dostupnou časovou řadu (od roku 1997). Současná konjunktura se totiž od té v letech 2007–2008 liší nižší úrovní cenového růstu (například v 1. čtvrtletí 2008 se meziroční 10,4% nominální nárůst výdajů na mzdy a platy v reálném vyjádření zredukoval na 4,4 %). Zaměstnanost se v 1. čtvrtletí meziročně zvýšila o 1,7 %⁶, takže většina nárůstu mzdových prostředků se projevila samotným zvýšením mezd a platů. Vysoká úroveň růstu mzdových výdajů se udržela u zpracovatelského průmyslu (9,1 %) a doprovázel ji nárůst zaměstnanosti o 2,3 %. O 9,5 % se zvýšily výdaje na mzdy v obchodě, dopravě, ubytování a pohostinství

³ Příspěvky ke změně HDP po vyloučení dovozu pro konečné užití.

⁴ Údaje o spotřebě domácností podle trvanlivosti statků nejsou sezónně očištěny.

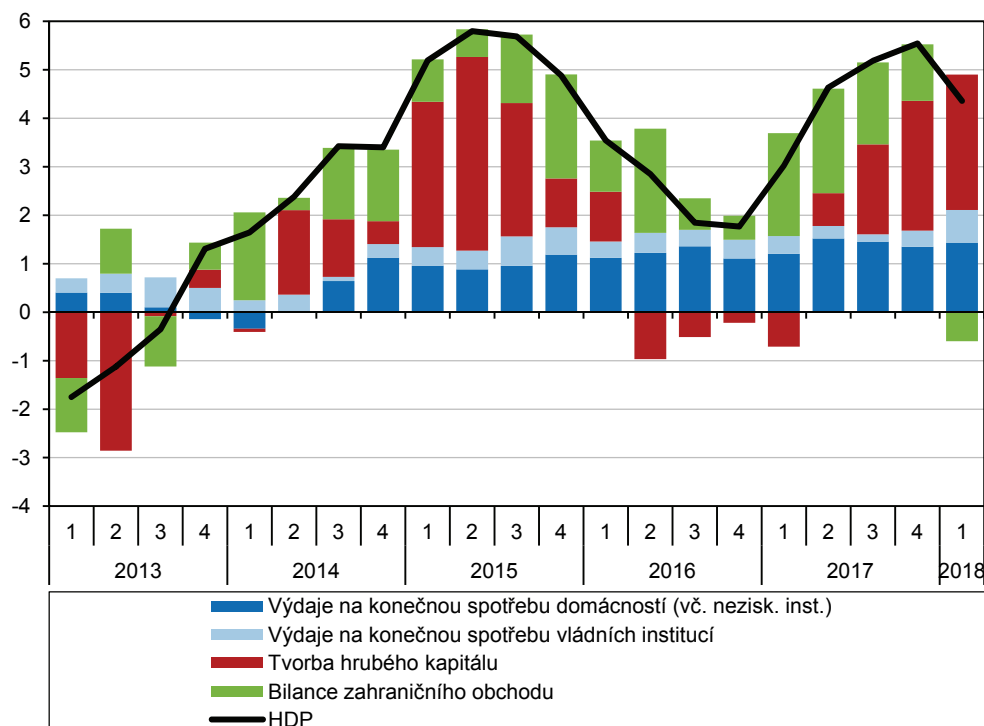
⁵ Do reálného vyjádření převedeno s využitím deflátoru výdajů na konečnou spotřebu domácností.

⁶ V pojetí národních účtů, sezónně očištěno.

(nárůst zaměstnanosti dosáhl 1,1 %). Růst výdajů na mzdy a platy zrychlil u informačních a komunikačních činností na 10,2 % (zde pokračoval silný růst zaměstnanosti o 4,1 %). Dále 4,0% nárůst zaměstnanosti u služeb v oblasti nemovitostí přispěl i ke zrychlení mzdových výdajů o 12,4 %. Odvětví s dominancí státu ovlivnilo listopadové navýšení mzdových tarifů, které společně s nárůstem zaměstnanosti o 2,6 % vedlo k meziročnímu navýšení vyplácených prostředků o 15,3 %. Pozitivní výsledky ve stavebnictví vyústily i do mzdového růstu (nárůst výdajů na mzdy o 7,1 % při současném poklesu zaměstnanosti o 0,4 %).

Graf č. 3 Příspěvky výdajových složek k reálné změně HDP* (objemové indexy, meziroční růst, příspěvky v p. b., HDP v %)

Zdroj: ČSÚ
*po vyloučení dovozu pro konečné užití

Investice byly klíčovým faktorem růstu.

Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu v 1. čtvrtletí meziročně vzrostly o 10,5 % a k celkovému růstu HDP přispěly 2,3 p. b. V meziročním srovnání se zčásti projevila nižší základna stejného období minulého roku, mezičtvrtletní dynamika (3,5 %) však potvrzuje výrazné oživení investiční aktivity. Věcné členění investičních výdajů⁷ nepřímou ukazuje, že v 1. čtvrtletí se výdaje týkaly všech sektorů ekonomiky. Investiční výdaje na obydlí, která jsou hlavním investičním záměrem domácností, meziročně vzrostly o 9,7 %. Oživení investiční aktivity vládního sektoru se projevilo u ostatních budov a staveb, které navázaly na konec minulého roku a výdaje na ně se meziročně zvýšily o 11,1 %. Růst výdajů na dopravní prostředky a zařízení zrychlil na 10,3 % (přitom jde o srovnání s 1. čtvrtletím 2017, kdy tyto výdaje rostly o 17,9 %). Investice do ICT a ostatních strojů a zařízení vzrostly o 9,2 % a 5,2% nárůstu dosáhly investice do produktů duševního vlastnictví.

Bilance zahraničního obchodu poprvé od roku 2013 tlumila růst HDP.

Celková bilance zahraničního obchodu v 1. čtvrtletí 2018 dosáhla 82,2 mld. korun⁸ a meziročně se snížila o 11,2 mld. korun. Poprvé od 3. čtvrtletí 2013 tak zahraniční obchod nepřispíval kladně k růstu HDP (příspěvek činil -0,6 p. b.). Pokles lze přičíst

⁷ Data o věcném členění tvorby hrubého fixního kapitálu nejsou sezónně očištěna.

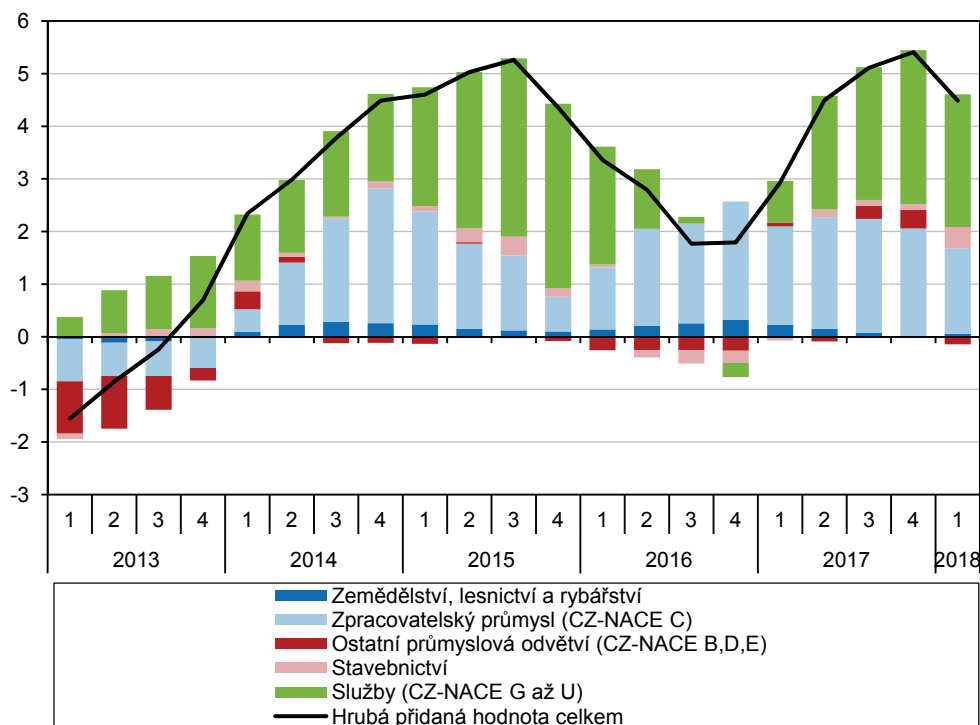
⁸ Podle metodiky čtvrtletních národních účtů (vývoz a dovoz v ocenění FOB/FOB).

výlučně obchodu se zbožím, jehož přebytek činil 52,4 mld. korun a meziročně se snížil o 14,0 mld. korun. Naopak službám se podařilo přebytek zvýšit o 2,8 mld. na 29,8 mld. korun. Cenová hladina klesala u vývozu i dovozu, silnější pokles cen dovozu však způsobil, že směnné relace v 1. čtvrtletí byly kladné a dosáhly 101,1 %. Výše reálného hrubého domácího důchodu ukázala, že zisk ze směnných relací v 1. čtvrtletí dosáhl 5,7 mld. korun.

Vliv zpracovatelského průmyslu na ekonomický růst je stále vysoký, tentokrát však nejvýrazněji působila odvětví služeb.

Meziroční růst hrubé přidané hodnoty v 1. čtvrtletí dosáhl 4,5 %. Zpracovatelský průmysl, který dominuje struktuře české ekonomiky, k tomu přispěl 1,6 p. b., když jeho HPH vzrostla o 6,1 %. To je ve srovnání s minulým rokem mírnější přírůstek. Ostatní průmyslová odvětví růst spíše tlumila (-0,1 p. b.). Naopak stavebnictví se v 1. čtvrtletí dařilo. Jeho HPH vzrostla o 7,6 % a k celkovému růstu přispělo 0,4 p. b. Oživení bylo možné díky příznivým povětrnostním podmínkám na počátku roku a zvýšené aktivitě v rámci infrastrukturních projektů i pozemního stavitelství. Zvýšená domácí poptávka byla rozhodujícím impulzem pro odvětví služeb, která celkem k růstu HPH přispěla 2,5 p. b. Obchod, doprava, ubytování a pohostinství přispěly 0,9 p. b. (meziroční přírůstek 5,0 %). Peněžnictví a pojišťovnictví přispělo k růstu HPH 0,4 p. b. (a meziročně vzrostlo o 9,7 %). Shodně 0,3 p. b. přispěly k růstu informační a komunikační činnosti (růst HPH o 6,6 %), činnosti v oblasti nemovitostí (3,6 %), profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti (4,8 %) a služby s dominancí státu (1,9 %).

Graf č. 4 Příspěvky odvětví k reálné změně HPH (objemové indexy, meziroční příspěvky v p. b., HPH v %)

Zdroj: ČSÚ

